

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE,
ŠUMARSTVA I RIBARSTVA

Agrotehnika proizvodnje uljne tikve

(*Cucurbita pepo* L. var. *oleifera*)

savjetodavna.mps.hr

AGROTEHNIKA PROIZVODNJE ULJNE TIKVE

(*Cucurbita pepo* L. var. *oleifera*)

KARAKTERISTIKE:

Koristi se za dobivanje sjemena i ulja.

Sjeme uljne tikve (golica) sadrži:

- 42-45 % ulja
- 27-32 % bjelančevina
- provitamin A i vitamin E
- minerale: K, Mg, P, Fe, Mn, Se i Zn

Sjeme uljne tikve koristi se kao sirovina u prehrambenoj, kemijskoj i farmaceutskoj industriji.

Nusproizvod nakon izdvajanja ulja, uljane pogače, sadrže 57-60 % bjelančevina i 9-13 % ulja, a koriste se u pekarstvu, kao riblja hrana, koncentrirano krmivo i dr.

ZAHTJEVI PREMA AGROEKOLOŠKIM ČIMBENICIMA

Vegetacija uljne tikve traje 130–140 dana. Kao termofilna kultura, od klijanja do zriobe ploda zahtijeva ukupnu sumu temperatura od 2500°C. Vrlo je osjetljiva na niske temperature: prestaje rasti pri temperaturi od 6–7°C, a smrzava se pri –1°C. Cvjetovi otpadaju pri temperaturama nižima od 15°C. Postizanje visokih prinosa uvjetovano je dovoljnim količinama vode (70–80 % poljskog vodnog kapaciteta).

Tijekom ljeta pojedinačna biljka troši 35–40 L vode dnevno.

Uljna tikva najbolje uspijeva na humusnim, prozračnim, pjeskovito-illovastim do ilovasto-pjeskovitim tlima neutralne reakcije. Nepovoljna su zbijena i vlažna tla, tla s nepovoljnim vodnim režimom te hladna tla.

PLODORED

Uljnoj tikvi dobri su predusjevi kulture gnojene velikim količinama organskih i mineralnih gnojiva, jednogodišnje i višegodišnje mahunarke te strne žitarice. Na istoj se parceli može uzgajati svake četvrte godine. Kao predusjevi ne odgovaraju joj kulture iz iste porodice (dinje, krastavci i lubenice) te vrste iz porodice Solanaceae.

OBRADA TLA

Sustav obrade tla ovisi o predusjevu, količini žetvenih ostataka i tipu tla. Osnovna obrada tla obavlja se u jesen oranjem na dubinu od 30–35 cm jer uljna tikva dobro reagira na duboku osnovnu obradu tla. Na težim tlima odmah nakon oranja treba obaviti grubu obradu tla tanjuračama. U proljeće je cilj obrade sačuvati zimsku vlagu zatvaranjem brazde, budući da se uljna tikva sije u kasnijim proljetnim rokovima. Tim se zahvatima uspostavljaju povoljni vodozračni odnosi i potiče nicanje korova.

Prije sjetve potrebno je pripremiti sjetveni sloj na dubini od 2–3 cm na težim tlima, odnosno 3–4 cm na lakšim tlima, ali ne previše sitno kako se ne bi stvorila pokorica.

IZBOR SORTE

Na europskoj sortnoj listi postoji velik broj sorti i hibrida uljne tikve. Hibridi uljne tikve u odnosu na sorte daju veći prinos sjemena, tolerantni su na neke viruse te ostvaruju stabilnije prinose u lošijim uvjetima proizvodnje.

GNOJIDBA

NAJSIGURNIJU, NAJTOČNIJU I NAJRACIONALNIJU gnojidbu provodimo na osnovi **analize tla**

Uljna tikva u relativno kratkom vegetacijskom razdoblju razvija veliku nadzemnu masu, za čiju je izgradnju potrebna velika količina hraniva. Vrlo dobro reagira na gnojidbu organskim gnojivima. Potrebno je paziti na količinu primijenjenog dušika jer njegov višak produljuje vegetaciju, potiče jači razvoj lisne mase i mesnatog dijela ploda te smanjuje prinos sjemena i udio ulja u sjemenu.

Ovisno o sadržaju hraniva u tlu i očekivanom prinosu, na srednje plodnim tlima uljna tikva se gnoji:

80-120 kg/ha N

120-150 kg/ha P2O5

180-220 kg/ha K2O

U jesen zaorati 25-30 t/ha zrelog stajskog gnoja $\frac{3}{4}$ fosfora i kalija i $\frac{1}{2}$ dušika, dok se preostala količina hraniva primjenjuje u predstjetvenoj pripremi.

Na lakšim tlima dio dušika može se dodati prihranom u fazi pojave cvjetnih pupova, a potrebne količine izračunati na osnovi Nmin metode. Uljna tikva dobro reagira na folijarnu gnojidbu (mikroelementima, biljnim hormonima, preparatima za poboljšanje rasta i dr.).

SJETVA

**OPTIMALNI ROK ZA SJETVU
od 20. 04. do 10. 05.**

Sjetva se obavlja kada više nema opasnosti od kasno-proljetnih mrazeva, a temperatura na dubini sjetve je 12°C.

Dubina sjetve 3 do 5 cm, ovisno o tlu (na lakšem tlu dublje, a na težem pliće), i vlažnosti tla u trenutku sjetve.

Sklop od 15.000-19.000 biljaka/ha, odnosno 1,5-1,8 sjemenki/m² što postizemo sljedećom sjetvenom shemom:

Međuredni razmak	Razmak u redu
70 cm	90 cm
140 cm	45 cm
210 cm	30 cm

Kod sjetve hibrida uljne tikve, zbog kraćih vriježa, preporučuje se sjetva s najviše 140 cm međurednog razmaka.

Potrebna količina sjemena ovisi o razmacima sjetve te se okvirno kreće od 4-5 kg sjemena /ha.

MJERE NJEGE USJEVA

Redovitim praćenjem stanja usjeva može se pravodobno i učinkovito zaštititi usjev uljne tikve registriranim sredstvima za zaštitu bilja od korova, bolesti i štetnika te tako povećati prinos i kakvoća.

Izvršajno-prognoznom službama u zaštiti bilja predviđa se pojava štetnih organizama te vrijeme, način i mjere njihova suzbijanja.

Preporuke i informacije javno su dostupne na internetskim stranicama: (savjetodavna.mps.hr i hapih.hr).

ŽETVA

Berba se obavlja ručno ili strojno kad tikve poprimе žuto-crvenu boju, a sjeme je čvrsto i lako se odvaja od mesa.

Prinosi suhих sjemenki uljne tikve kreću se do 1 t/ha, dok mokrih 2-2,5 t/ha.

OPIS SORATA I HIBRIDA

GLEISDORFER OLKÜRBIS <ul style="list-style-type: none">• najraširenija sorta uljne tikve• sjeme se lako odvaja od „mesa“ tikve• potencijal prinosa je oko 1200 kg/ha suhih sjemenki• srednje tolerantna na bolesti• dugovriježasta tako da se može sijati na međuredni razmak od 210 cm• norma sjetve: 18.000 biljaka/ha• veća tolerantnost na virus žutog mozaika od sorti• tvori velike tamno-zelene sjemenke	GL RUSTIKAL <ul style="list-style-type: none">• hibridna uljna tikva• robusne biljke, odlične otpornosti na sušu• kasnije dozrijevanje• sjetva na međuredni razmak 70-140 cm• norma sjetve: 18.000 biljaka/ha
GL RUDOLF <ul style="list-style-type: none">• hibridna uljna tikva• srednje kasni hibrid• jako dobra otpornost na trulež ploda• sjetva na međuredni razmak 70-140 cm• norma sjetve: 15-18.000 biljaka/ha	GL LEOPOLD <ul style="list-style-type: none">• hibridna uljna tikva• srednje rani hibrid• sjetva na međuredni razmak 70-140 cm• norma sjetve: 15-18.000 biljaka/ha
GL JOSEF <ul style="list-style-type: none">• hibridna uljna tikva• srednje rani hibrid• sjetva na međuredni razmak 70-140 cm• norma sjetve: 15-18.000 biljaka/ha	GL JOHANNES <ul style="list-style-type: none">• hibridna uljna tikva• srednje dozrijevanje• sjetva na međuredni razmak 70-140 cm• norma sjetve: 15-18.000 biljaka/ha

Autor: Suzana Pajić, dipl. ing. agr
Zagreb, lipanj 2026.